

De octrooiaanvraag voor de eerste molen te Oude Pekela in 1637

Het kleine museum Kapiteinshuis Nieuwe Pekela, aan de Ds. S. Tjadensstraat C95 te Nieuwe Pekela, bezit een archief van de Stichting Westers met vele documenten over de koloniale zeevaart. Maar ook is er het kleine archief van de familie Klatter te vinden. Deze familie bezat in 1766 de beide korenmolens te Appingedam en verwierf na hun verhuizing naar Pekela, in 1779, ook de beide korenmolens aldaar.

In dit archief bevindt zich een document met twee 'extracten' (uittreksels) uit het Resolutieboek der Stad Groningen en wel van 21 oktober 1637 en 13 oktober 1703, waarin drie besluiten worden beschreven, waaronder de octrooiaanvraag van een molen. Als eerste besluiten de 'H. Heren Borgemesteren ende raad' op een request van Feike Alles Klok, dat in dat jaar (1637) 'voort gevaren wierde met het maken der weg bij langs de Pekel'.

Het derde besluit is ten behoeve van Jan Peters ter Munte, die verzoekt 'een meulen te mogen zetten, met conditiën dat hij zijn woning en tuintien zal vrij mogen gebruiken'. Hierover wordt besloten hem 'eenige Vrieheid van wind en grond' te verlenen (hem toestemming te geven een windmolen te laten bouwen), voor een termijn van vijftien jaar 'zonder betalinge van eenig windgelt ofte grond pagt'.

Vervolgens werd de eerste molen in de sedert 1599 in ontwikkeling zijnde en dus nog jonge veenkolonie Pekela gebouwd. Hierdoor hoefde men niet meer naar de korenmolen in het buurdorp Blijham, om aldaar het graan te laten malen.

Op het blad, in feite slechts een vodje papier, staat aan de ene kant de titel en aan de andere zijde zijn de teksten van de extracten geschreven. Het blad meet 190 x 314 mm.



*De foto toont het deel van de omslag waarop titel staat geschreven, namelijk:
Actrooje van de Roggemoolen.*

Extract uit het Resolutieboek
der Stad Groningen

Saturni den 21 Octob. 1637.

Op t' request van Petrus alles klink
verrekenende i dat van dit jaer
van t' gemaen wiede met het
maken der weg by t' inge die pohl
en van voo veel de Resoluitie
van den 26. Septemb. jongster ver-
andert de Remonstrerende dat
de kuisland en de deuren van de
verlaten by de Ulsta (gelyke
ten vult is ongedient) met
halve vloet laten toeslaan om
haer landen droog te linden
wean de verlaten redloos
en de deuren gebroeken warden
3^{de} verreckende eenige vreesheid
van wind en grond van Jan
Peters ten meltes de welke suppt
verquint heeft een kneulen te
mogen vatten, met conditiën
dat hij syn woning en tuin ten
zal vrij mogen gebruiken

De St. Heeren Burgemeesters ende raad accordeen
des suppten Christe verrecke, en vullen op
het tuin de de kout onkosten verstoan, Belongende
vaders het deider, Petro jeren Jan Peters on
deere kneulen om Plaatsen den tyd van
vijftien jaeren volgende jaeren jaeren
te mogen gebruiken onder betalinge
van eenig wind galden ofte grond plaet
Collat. Accord. gron
den 13 Octobr. 1703

De foto toont de keerzijde van het document met de teksten uit het Resolutieboek van de Stad Groningen van 21 oktober 1637 en 13 oktober 1703.

De teksten van de beide extracten luiden als volgt:

Extract uit het Resolutie boeke der Stad Groningen

Saturni den 21 Octob. 1637.

Op t Request van Feike Alles Klok verzoekende de 1^{mo} dat voor dit Jaar voor t gevaren wierde met het maken der weg bij langs de pekkel en voor zoo veel de Resolutie van den 26. Septemb. jongstl. verandert. 2^e Remonstraerende dat de huur landen de deuren van de verlaten bij de Ulsda (gelijk hem zulks is angedient) met halve vloet laten toeslaan om haar landen droog te houden waar door de verlaten redloos en de deuren gebroken worden. 3^e verzoekende eenige Vrieheid van wind en grond voor Jan Peters ter munte de welke suppts vergunt heeft een meulen te mogen zetten, met conditiën dat hij zijn woninge en tuintien zal vrij mogen gebruiken.

De H. Heren Borgemesteren ende raad recorderen des suppls. Eerste verzoek, en zullen op het tweede de Rentmeester verstaan, belonginge vorders het derde Octrojeren Jan Peters om deeze Meule en Plaatse den tijdt van vijftien naast volgende Jaren jaren te mogen gebruiken zonder betalinge van eenig wind gelt ofte grond pagt.

Collat. accord. gron.
den 13 Octob. 1703

Transcriptie en samenstelling B. D. Poppen © 2006

Bron: Museum Kapiteinshuis Nieuwe Pekela - Stichting Westers. Archief titel: het archief van de familie Klatter, map 1996-3 b – 897. <http://www.kapiteinshuis.nl>

